

Perivoj Zrinski

news

PONEDJELJAK 12. RUJNA 2022. BROJ 14.

GLASILO MEĐIMURSKE PRIRODE - JAVNE USTANOVE ZA ZAŠTITU PRIRODE

UVODNIK

Iako spomenici parkovne arhitekture nisu obuhvaćeni međunarodnom klasifikacijom zaštićenih područja prirode (IUCN), Perivoj Zrinski ipak je zaštićen prema hrvatskom Zakonu o zaštiti prirode od rujna 1975. godine. Kako je Perivoj mnogima pri srcu, a svojom pozicijom i značajem pak u fokusu javnosti, radi lakšeg protoka točnih informacija objavljujemo ovo glasilo kao digitalni (PDF) mjesečnik.

Sve informacije i činjenice iznesene u Glasilu su točne, provjerene i nedvojbene, te ne ostavljaju mogućnost bilo kakvih prijetora ili krivih interpretacija. Za neinformirane, ali demokratski slobodne interpretacije služe društvene mreže. Glasilo ne izlazi u sklopu bilo kojeg projekta, već kao dio redovne misije Međimurske prirode – Javne ustanove za zaštitu prirode.

Hotel je tu, a gdje su pčele? ECO BRIDGE

"Kako dobro, ovakav hotel za kukce još nismo vidjeli.", "Mama, mama...vidi pčelice!", "Odlična ideja- iskorišten je oblik saća za izradu elemenata." tek dio su komentara prolaznika u Perivoju Zrinski nakon opažanja novog hotela za kukce. Stari hotel za kukce otišao je u majstorsku radionicu čuvara prirode na obnovu, a na istoj lokaciji uz pješačku stazu iz smjera Gimnazije Josipa Slavenskog prema Starom gradu postavljen je nov, atraktivno vizualno i tehnički osmišljen hotel za kukce. Zašto je važan?

Posljednjih godina pčele, bumbari i ostali oprašivači nestaju alarmantnom brzinom. Nestanak nekih vrsta gotovo da ni ne primjećujemo tako dugo dok se ne opaze direktne posljedice. Međutim, nestanak pčela itekako je vidljiv u Međimurju posebice nakon opasnog pada njihovog broja zbog uporabe

štetnih pesticida i insekticida u konvencionalnoj poljoprivredi.

Zato se postavljanjem hotela za kukce u urbanim gradskim zelenilima, kod vrtića i školskih institucija želi mladima, ali i svim ostalim generacijama skrenuti pozornost i apelirati na potrebu brige o korisnim kukcima i u urbanim sredinama. Ulaganjem nekoliko sati u izgradnju hotela on može postati dom za tisuće korisnih kukaca koji nam pomažu u održavanju bioraznolikosti. Osim što su korisni, hoteli mogu biti dizajnirani tako da se bojom i oblikom uklope u okoliš, što primjerom pokazuje i ovaj novi atraktivan hotel za kukce postavljen u Perivoju Zrinski.

Korisnim kukcima ovo zdanje pružit će zaklon od kiše, niskih temperatura, naleta vjetrova i snijega i biti ugodno mjesto za prezimljavanje, a dobro će im doći i tijekom ljeta, te će povećati

Originalan hotel za kukce postavljen je uz šetnicu u Perivoju Zrinski

njihovu brojnost u parku. Kako povećati brojnost kukaca i kako u hotel privući goste i stanare kao što su solitarne pčele? Korisno je ostavljati plohe odnosno prirodne livadne gredice kako bi na njih dolazile pčele i leptiri na ispašu. Mozaičnom košnjom naših zelenih okućnica i parkova može se postići željena bioraznolikost, o čemu smo više pisali u trinaestom izdanju Perivoja Zrinski news. Preporučuju se i potrebne su manje preinake u načinu upravljanja zelenim površinama: prvenstveno smanjenje korištenja pesticida i promjena u režimu košnje. Preporuke su npr. da na dijelu travnatih površina uspostavimo otok trave koji se kosi samo 4 puta godišnje i traku uz rub travnjaka ili veću površinu koja se kosi samo jednom godišnje. Ovo je jedan od oblika takozvane mozaične košnje. Iako se sve površine kose, ne kose se sve u isto vrijeme, tako da je u svakom trenutku barem dio površine u cvatu.

Također sami možemo napraviti svoj hotel za kukce od materijala prirodnog podrijetla kao što su grančice, slama, češeri, suho lišće, stara kora drveta i snopova šupljih stabljika trske ili nekog sličnog bilja.

U Perivoju Zrinski osim hotela za kukce temeljem projekta Eco Bridge postavljene su i druge nastambe za životinjske vrste. Svoj novi dom pronaći će jež. Postavljena je i jedna kućica za šišmiše, a druga je instalirana u parku Centra znanja Međimurske županije. Čuvari prirode postavili su na obje lokacije nove kućice za ptice. **Javnosti se upućuje apel da se postavljena infrastruktura i nastambe za korisne kukce, ptice, ježeve i sisavce čuva i ne oštećuje. U slučaju da se opaze neodgovorne radnje iste se mogu dojaviti putem društvene mreže i mrežne stranice Međimurske prirode (www.medjimurska-priroda.info) u rubrici Dojava čuvarima prirode. Dobrodošle su naravno i dojave o opažanju vrste.**

Ježeva kućica u Perivoju Zrinski

U svoju novu kućicu uselit će i šišmiši

Postavljanje kućice za ptice

Novi hotel za kukce - hit točka i za fotografiranje

Kakav park i tržnica, takav grad

ECO BRIDGE

Parkovi su, kao i gradske tržnice, ogledalo grada. Čakovčanci se ponosno „šepure“ kad im grad ponese naslov „najuređenijega grada kontinentalne Hrvatske“ (čak tripudium zaredom, od 2008. do 2010. godine) ili kad je Ulica Katarine Zrinski, 2008. godine proglašena najljepšom ulicom kontinentalne Hrvatske. Perivoj Zrinski pak je 2011. godine proglašen upravo za navedenu godinu „najuređenijim parkom kontinentalne Hrvatske“

Vrijednosti i težini značaja Perivoja Zrinski donosi činjenica što je on u našem kraju najveći zaštićeni prostor parkovne arhitekture ne samo Čakovca već i Međimurja. To je bila prva zaštita područja u Međimurju jer je do tada bilo zaštićeno samo pojedinačno stablo platane u Nedelišću (4. veljače 1963.). Gotovo sva cirkulacija čakovečkoga pješačkog prometa prema ili iz centra grada (školarci, umirovljenici, zaposlenici, turisti...) prolazi upravo kroz Perivoj. Zauzima 13,87 ha (izvor: Bioportal, 2022) površine s čak više od tisuću stabala i grmova koji okružuju čakovečki Stari grad, jedini međimurski spomenik kulture nulte kategorije.

Proces zaštite Perivoja Zrinskih odvijao se od

1966. do 17. rujna 1975. godine. Upisan je u Registar posebno zaštićenih objekata prirode i otada se naziva spomenikom parkovne arhitekture. Danas mnogi Čakovčanci svakodnevno prolaze parkom, ali rijetko opaze na jednoj od parkovnih informativnih ploča oznaku "Perivoj Zrinski - spomenik parkovne arhitekture od 1975. godine". Ako je i opaze, ne promišljaju odviše o značaju zaštite čakovečkog parka. A promišljati i djelovati treba.

Prostore gradskog zelenila, pa tako i Perivoja Zrinski potrebno je uređivati na održiv način što znači zadovoljiti ljudske potrebe tako da se ne ugroze razvojne mogućnosti budućih generacija. Kod svakog zahvata u prostoru potrebno je štititi okoliš, zelene i parkovne prostore i time čuvati biološku raznolikost za sadašnje i buduće generacije.

Međimurska priroda i Grad Čakovec rade na senzibilitetu građana u domeni značaja gradskih zelenih površina i revitalizacije Perivoja Zrinski. Pomaci se u tom smislu opažaju, osobito u aktualnoj prvoj fazi realizacije obnove Perivoja unutar projekta Eco Bridge.

Informativna tabla na ulazu u Perivoj s oznakom i datiranjem proglašenja

Tko to stanuje u Perivoju Zrinski?

Premda su gradski parkovi urbana područja u njima svoje stanište pronalaze divlje životinje. U gradskoj sredini čovjek rijetko može imati susret s divljom životinjom. Takvi susreti kod ljudi pobuđuju bliskost prema prirodi koju stanovnici gradova imaju priliku rijetko doživjeti. Istraživanjem bioraznolikosti putem foto zamki postavljenih na području Perivoja Zrinski predstaviti ćemo vam zabilježene stanovnike Perivoja Zrinski.

Fotokamere za divlje životinje bilježile su kretanje životinja tijekom dnevnih i noćnih aktivnosti. Najviše je zabilježeno ptičjih vrsta te nešto manje sisavaca. Pregledom kamera i snimaka determinirane su sljedeće vrste: golub grivnjaš (lat. *Columba palumbus*), crvendač (lat. *Erithacus rubecula*), šumska sova (lat. *Strix aluco*), drozd cikelj (lat. *Turdus philomelos*), sjeverni bjeloprski jež (lat. *Erinaceus roumanicus*) i kuna zlatica (lat. *Martes martes*).

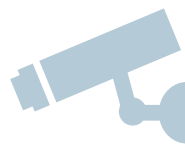
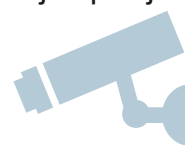

Golub grivnjaš (lat. *Columba palumbus*)

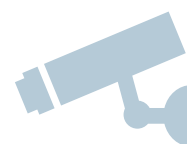
Pregledom snimaka zabilježene su dvije jedinke kune zlatice (lat. *Martes martes*) tijekom noćne aktivnosti. Kune se hrane manjim sisavcima i često su vezane uz naselja. Prisutnost kune na nekom području ovisi o staništu i dostupnosti hrane. Kuna zlatica obitava na području Međimurske županije, a povremeno se bilježi kao stradala jedinka na prometnicama.

Kuna zlatica (lat. *Martes martes*) brza je životinja, a kamere su uhvatile dvije jedinke tijekom igre

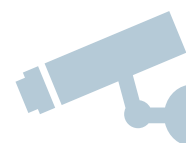

Ježeve nalazimo u parkovima, vrtovima, grmlju, šumama nizinsko-brežuljkastih područja te rijetko u planinama. Vrsta sjeverni bjeloprsi jež (lat. *Erinaceus roumanicus*) zabilježena je u listopadu 2021. godine tijekom noćne šetnje. Većinu njihove prehrane čine puževi, gujavice, kukci, kornjaši i sl. Kreću se uglavnom uhodanim rutama, a put im završava tamo gdje je započeo. Grade gnijezda od trave, lišća i mahovine u kojima borave većinu dana i tijekom zime.

Bodljikavi stanovnik gradskog parka je sjeverni bjeloprsi jež
(lat. *Erinaceus roumanicus*)

Međimurska priroda putem obrasca Dojava o opažanju vrsta prikuplja podatke o viđenju vrsta. Temeljem prikupljenih podataka u razdoblju od 2020. do 2022. godine bilježi se gniježđenje šumske sove (lat. *Strix aluco*). Šumska sova vrsta je koja gnijezdi u šumama i parkovima. Odabire staro listopadno drveće, ponajviše stare hrastove koji često imaju velike duplje.

Šumska sova (lat. *Strix aluco*) uhvaćena u noćnom lovu

Mlade jedinke šumske sove (lat. *Strix aluco*)
zabilježene u proljeće 2020. i 2022. godine

*Istraživanje bioraznolikosti na području Perivoja Zrinski obavljeno je u sklopu aktivnosti na projektu Eco Bridge te je ono analizirano u dokumentu Studija bioraznolikosti i smjernice za upravljanje Perivojem Zrinski.

POGLEDAJTE VIDEOZAPIS

Knjiga **Parkovi - spona gradova i prirode** realizirana je unutar projekta Eco Bridge. Nakladnici su Međimurska priroda i izdavačka kuća Meridijani. Prva je u izdanju novopokrenute Biblioteke Kockavica, a govori o značaju urbanih parkova u cjelokupnoj slici prirode. Autori pišu o dobrobitima urbanih parkova, kako su nastali, kako ih štititi, koji su izazovi njihova upravljanja, a sadrži i pojedine dobre primjere iz prakse koji su vezani uz njihovu revitalizaciju.

Što o knjizi govore njezini urednici mr. sc. Siniša Golub i Petra Somek, prof., tko je sve

bio na predstavljanju i kakva atmosfera je bila na svečanosti predstavljanja pogledajte u videozapisu.

Ako ste zainteresirani za svoj primjerak ovog velebnog izdanja knjigu možete zatražiti u Centru za posjetitelje Med dvemi vodami na adresi Trg međimurske prirode 1, Križovec.

Besplatno zapratite kanal Međimurske prirode na platformi YouTube gdje možete pronaći i druge videozapise na temu zaštite prirode.

Poveznica videozapisa: <https://www.youtube.com/watch?v=pGq6uS0wA9M>

IMPRESSUM

Perivoj Zrinski news

Glasilo Međimurske prirode - Javne ustanove za zaštitu prirode, 2022.

Nakladnik: Međimurska priroda, Trg međimurske prirode 1, Križovec, 40315 Mursko Središće

e-mail: medjimurska.priroda@gmail.com, www.medjimurska-priroda.info

Uredništvo: Sara Srša, Velimir Bašek, Mihaela Mesarić, Zoran Šardi, Monika Cindrić

Glavna urednica: Sara Srša; **Dizajner i novinar:** Roberta Radović

Foto: Sara Srša, Davorin Mance, arhiva Međimurska priroda

Napomena: Glasilo Perivoj Zrinski news nije dio projekta Eco Bridge.